22 МАР 1993

Мустақиллик, Тинчлик, Ҳамкорлик

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар маҳкамасининг газетаси

17 МАРТ, ЧОРШАНБА № 52 (557). 1993 йил.

Сотувда эркин нархда.

Ислом КАРИМОВ:

СИЗНИНГ ТАЖРИБАНГИЗГА ТАЯНАМАН

Аввал хабар қилинганидек, Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов 15 март куни пахтачилик муаммоларига бағишланган республика кенгаши қатнашчиларидан бир гуруҳи билан учрашди. Самимий ва ошкоралик руҳида ўтган бу суҳбатда юртбошимиз бозор иқтисодиётига ўтиш шароитида қишлоқ турмушида рўй бераётган ўзгаришлар тўғрисида, юзага келаётган муаммоларни биргаликда ҳал этиш ҳақида пахтакорлар билан маслаҳатлашиб олиш ниятида эканини айтди.

— Мен ҳамиша сизнинг тажрибангизга таянаман,— деди Президент. — Сизлар билан биргаликда ёруғ кунларга етамиз, албатта. Аммо бунинг учун ҳали кўп иш қилишимиз лозим. Бу йил қишлоқ хўжалигини ривожлантириш масалаларига бағишланган кенгашларни янгича ташкил этдик. Чунки пахтачиликнинг ҳам, чорвачилик ва бошқа соҳаларнинг ҳам ўзига хос муаммолари бор. Иқтисодий қийинчиликлардан биринчи бўлиб қишлоқ хўжалиги чиқиб олади, деган умиддаман. Шу боис, сизнинг бу хусусдаги фикр-мулоҳазаларингиз мен учун қимматлидир.

Қашқадарё вилоятидаги «Оқработ» жамоа хўжалигининг бригада бошлиғи У. Ражабова қишлоқда қийинчиликлар оз эмаслиги, аммо деҳқонлар уларни ҳалол меҳнатлари билан бартараф этаётгани ҳақида гапирди.

— Сизларда тўйлар қандай ўтаяпти? — сўради Ислом Абдуғаниевич.

— Баҳоли қудрат... танқислик сезилмаяпти деб бўлмайди. Мен яқинда келин туширдим, лекин бировдан қарз бўлиб қолганим йўқ...

— Жамоа хўжалигининг молиявий аҳволи қалай?

— Кредитга берилаётган маблағлардан олинадиган 20—30 фоизлик солиқ маъқул келмай турибди.

— Яқинда биз баҳорги дала ишларини муваффақиятли ўтказиш учун қишлоққа 5 фоизли 20 миллиард сўмлик имтиёзли кредит ажратишга ҳар томонлама давлат ёрдами кўрсатишга қарор қилдик.

— Раҳмат, Ислом ака...

Қорақалпоғистон пахтакорларининг вакили — Шуманай туманига қарашли Гагарин номидаги давлат хўжалигининг директори У. Кўккўзов шундай деди:

— Ислом Абдуғаниевич! Сизнинг одил сиёсатингиз туфайли осойишта меҳнат қилмоқдамиз. Ҳамма ерда бўлганидек, бизда ҳам қийинчиликлар бор. Халқ айтганидек, янги уй қуришнинг ўзи бўлмайди. Пахта экяпмиз. Аммо далаларимизда юқори ҳосил етиштириш қийинлашиб қолди, кўпроқ маблағ талаб этиляпти...

Ислом Каримов пахтакорлар билан ижара ва фермерлик ҳаракатининг истиқболи, суғориладиган ерларда ҳосилдорликни ошириш йўллари ҳақида маслаҳатлашди. Республика уруш ва меҳнат фахрийлари кенгашининг раиси Б. Раҳимов, Наманган вилоятидаги «Бўстон» жамоа хўжалиги раиси Ў. Асқаров, Фарғона вилоятининг Охунбобоев номидаги жамоа хўжалиги бригада бошлиғи Р. Ҳолиқов, Ким Пен Хва номидаги халқ корпорацияси президенти Т. Мадиёров ва бошқалар республикада пахтачиликни ривожлантириш билан боғлиқ долзарб масалалар ҳақида сўзладилар.

Учрашувда Ўзбекистон Олий Кенгашининг Раиси Ш. Йўлдошев, республика Бош вазири А. Муталов, Вазирлар маҳкамаси раисининг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков, Бош вазир ўринбосари Б. Ҳамидов, жумҳурият Президентининг давлат маслаҳатчиси М. Умурзоқов иштирок этди.

Пўлат НИШОНОВ,
ЎзА мухбири.

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

16 март куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Туркия Республикаси Қуролли Кучлари Бош штаби бошлиғи, армия генерали Дўғон Гурешни қабул қилди.

Самимий суҳбат чоғида давлат раҳбари меҳмонга мамлакатимиздаги ҳозирги ижтимоий-сиёсий вазият, минтақада осойишталикни ва барқарорликни сақлаш йўлида амалга оширилаётган ишлар ҳамда мустақил Ўзбекистоннинг тинчликпарвар ҳарбий сиёсати хусусида сўзлаб берди.

Суҳбатда Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазири С. Сафоев, мудофаа вазири Р. Аҳмедов ва бошқа расмий кишилар ҳозир бўлдилар.

Қабул чоғида Туркия Республикасининг фавқулодда ва мухтор элчиси Вулқон Чўтур иштирок этди.

(ЎзА).

РАСМИЙ ТАШРИФ

16 март куни Туркия Республикаси Қуролли кучлари бош штаби бошлиғи, армия генерали Дўғон Гуреш Ўзбекистон Республикасига расмий ташриф буюрди.

Тошкент тайёрагоҳида меҳмонларни Ўзбекистон Республикаси мудофаа вазири Рустам Аҳмедов, Ўзбекистон Республикаси Президентининг давлат маслаҳатчиси Темур Алимов ва бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

Кутиб олувчилар орасида Туркия Республикасининг Ўзбекистон Республикасидаги фавқулодда ва мухтор элчиси Вулқон Чўтур бор эди.

(ЎзА).

ЎЗБЕКИСТОН ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИ РАИСИНИНГ БИРИНЧИ ЎРИНБОСАРИ И. ЖЎРАБЕКОВНИНГ РЕСПУБЛИКА ПАХТАКОРЛАРИ КЕНГАШИДА СЎЗЛАГАН НУТҚИ

Ҳурматли пахтакорлар!

Бугунги кенгаш Президентимиз Ислом Каримовнинг шахсан ташаббусига кўра Ўзбекистон ҳукумати қарорига мувофиқ ўтказилаяпти.

Пахтачиликдаги ишларнинг аҳволини ҳар томонлама муҳокама қилиш, сизлар билан маслаҳатлашиб, бу муҳим тармоқнинг узоқ йилларга мўлжалланган йўналишини ишлаб чиқиш бугунги кенгашнинг мақсади ҳисобланади.

Ўтган йиллардагидан фарқ қилган ҳолда биз бу йил қишлоқ хўжалиги муаммоларини алоҳида-алоҳида кўриб чиқмоқдамиз. Биз ўтган йил якунларини таҳлил этиб, 1993 йилги вазифаларни белгилаб олмоқчимиз.

Ўтган йил жуда мураккаб бўлди. Кўп жойларда чигит қайта-қайта экилди, ғўза касалликлари ва зараркунандалари кўпайиб кетди. Лекин деҳқонларимиз барча қийинчиликларни енгиб, 4,1 миллион тонна пахта йиғиштириб олдилар. Мана шу юксак минбардан туриб Президентимиз Ислом Абдуғаниевич номидан, ҳукумат номидан сизларга, сизлар орқали бутун пахтакорларимизга Ўзбекистоннинг мустақиллигини мустаҳкамлаш йўлидаги фидокорона меҳнатингиз учун қизғин ташаккур билдиришга ижозат бергайсиз.

Кейинги йилларда республикада қишлоқ хўжалиги структураси такомиллаштирилди. Пахта майдонлари 500 минг гектардан кўпроқ қисқарди. Ихтисослаштирилган хўжаликларда унинг улуши 75 фоиздан 60 фоизга тушди. Бу озуқа ва озиқ-овқат экинлари майдонини кенгайтириш имконини берди.

Кейинги йиллар тажрибаси пахтага 1600—1650 минг гектар ер ажратилса, тармоқ самарали бўлишини кўрсатяпти. Энг унумдор суғориладиган ерлар пахта учун қолдирилди. Бунинг устига ҳар гектардан 35—40 центнер пахта хом ашёси ёки 13—14 центнер тола олишдек бой тажрибамиз бор. Пахтакорларнинг манфаатдорлигини оширувчи иқтисодий шарт-шароитлар яратилаяпти, маҳсулотни сотишда уларга кенг эркинлик бериляпти. Биз ҳозирнинг ўзида 30 центнердан кам бўлмаган ҳосил етиштиришни мўлжаллашимиз керак деб ўйлайман.

Бу режа ҳам, топшириқ ҳам, мажбурият ҳам эмаслигини алоҳида айтиб ўтмоқчиман. Бу бизнинг деҳқонлар ва олимлар билан ўтказилган суҳбатлардан кейин пайдо бўлган фикримиз. Шу сабабли ҳосилдорликни ошириш пахтачиликдаги бош вазифа ҳисобланади.

Биз пахта майдонларини ўзгартирмаган ҳолда пахта етиштиришни кўпайтиришимиз, шунинг ҳисобига қишлоқ хўжалиги бошқа тармоқларини ривожлантириш вазифаларини муваффақиятли ҳал қилишимиз мумкин.

Бунинг учун эса бир қатор шартларни бажариш керак бўлади.

Ерга, маҳсулотга ҳақиқий хўжайин бўлмаганлиги пахтачиликнинг ривожланишига тўсиқ бўлиб келгани сир эмас.

Президент, республика ҳукумати аграр ислоҳот ўтказиш, маҳсулот етиштирувчиларнинг мустақиллигини ошириш, ҳуқуқларини кенгайтириш учун реал шароитлар яратиш йўлини изчил амалга оширяпти. Қисқа муддат ичида зарур қонунчилик ва норматив асос яратилди, мулкчилик, ер, фермер хўжаликлари ва ишбилармонликни ривожлантириш тўғрисида қонунлар қабул қилинди.

Вазирлар маҳкамасининг «Ўзбекистон Республикаси қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислоҳотларни янада чуқурлаштириш чора-тадбирлари тўғрисида» шу йил 7 январдаги қарори билан ҳар бир туман, хўжаликнинг ўзига хос хусусиятларини, миллий анъаналарни ва демографик вазиятни ҳисобга олган ҳолда қишлоқда давлат мулкидан босқичма-босқич жамоа мулкига ва ишлаб чиқаришнинг давлат тасарруфида бўлмаган бошқа шаклларига ўтиш йўллари белгилаб берилди.

Асосий фондларни ва бошқа мол-мулкни меҳнат жамоаларига текинга мулк қилиб берган ҳолда 700 тадан кўп совхозни кооператив ва давлат тасарруфида бўлмаган бошқа ишлаб чиқариш бирлашмаларига айлантириш мўлжалланаяпти.

Бу ишни амалга оширишда совхозларнинг банклардан ва маҳсулот етказиб берувчилардан қарзларини узиш 20 йилга кечиктирилди.

Янги ишлаб чиқариш тузилмаларини қўллаб-қувватлаш учун ишбилармонлар, фермерлар ва хусусий шахсларнинг «Тадбиркор» акционерлик-тижорат банки ташкил этилди.

Деҳқон (фермер) хўжаликларига, шахсий ёрдамчи хўжалик эгаларига, ижарачиларга, ширкатларга,

(Давоми 3-бетда).

• Лойиҳа

Ўзбекистон Республикасининг Қонуни

МАҲСУЛОТ БЕЛГИЛАРИ ВА ХИЗМАТ КЎРСАТИШ БЕЛГИЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Ушбу Қонун Ўзбекистон Республикасида маҳсулот белгилари ва хизмат кўрсатиш белгилари билан боғлиқ ишларни амалга оширишнинг ҳуқуқий, иқтисодий ва ташкилий асослари ҳамда тартибини белгилаб беради.

I БОБ.

УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

1-модда. Қонун билан тартибга солинадиган муносабатлар

Ўзбекистон Республикасида маҳсулот белгилари ва хизмат кўрсатиш белгиларини рўйхатдан ўтказиш, ҳуқуқий жиҳатдан муҳофаза этиш ва улардан фойдаланиш билан боғлиқ муносабатлар ушбу Қонун билан тартибга солиб борилади.

Қорақалпоғистон Республикасида маҳсулот белгилари ва хизмат кўрсатиш белгиларини ҳуқуқий жиҳатдан муҳофаза этиш соҳасидаги муносабатлар ҳам ушбу Қонун билан тартибга солиб борилади.

2-модда. Ўзбекистон Республикаси Давлат патент идораси

1. Ўзбекистон Республикаси Давлат патент идораси (матнда бундан кейин «Патент идораси» деб юритилади) ушбу Қонунга мувофиқ маҳсулот белгилари ва хизмат кўрсатиш белгиларини рўйхатга олиш тўғрисидаги талабномаларни кўриб чиқиш учун қабул қилади, улар бўйича экспертиза ўтказади, уларни давлат рўйхатидан ўтказади, гувоҳномалар беради, давлат реестрларини юритади, расмий маълумотларни эълон қилади, ушбу Қонуннинг қўлланилишига оид қоидалар ва тушунтиришларни чоп этади, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар маҳкамаси томонидан тасдиқланадиган Низомга мувофиқ бошқа вазифаларни амалга оширади.

2. Маҳсулот белгилари ва хизмат кўрсатиш белгилари билан боғлиқ юридик аҳамиятга молик ҳаракатлар учун олинадиган бож, давлат бюджети маблағи, шунингдек Патент идораси томонидан кўрсатиладиган хизматлар ва бериладиган материаллар учун тўланадиган ҳақ Патент идорасининг фаолиятини маблағлар билан таъминлашнинг манбаи ҳисобланади.

3-модда. Маҳсулот белгилари ва хизмат кўрсатиш белгиларини ҳуқуқий жиҳатдан муҳофаза қилиш

1. Ўзбекистон Республикасида маҳсулот белгисини ва хизмат кўрсатиш белгисини (матнда бундан кейин «маҳсулот белгиси» деб юритилади) ҳуқуқий жиҳатдан муҳофаза қилиш улар давлат рўйхатидан ўтганлиги ва ушбу Қонунда белгиланган тартибда гувоҳнома берилганлигига асосан ёхуд Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномалари тақозосига кўра таъминланади.

2. Маҳсулот белгисига бўлган ҳуқуқ қонун билан қўриқланади.

3. Хўжалик-тижорат фаолияти билан шуғулланаётган ҳамда маҳсулот муомаласида қатнашаётган ҳар қандай юридик ёки жисмоний шахсга маҳсулот белгисини ҳуқуқий жиҳатдан муҳофаза қилиш иши берилиши мумкин.

II БОБ.

МАҲСУЛОТ БЕЛГИЛАРИ ВА ХИЗМАТ КЎРСАТИШ БЕЛГИЛАРИНИНГ МУҲОФАЗАГА ЛАЁҚАТЛИЛИК ШАРТЛАРИ

4-модда. Маҳсулот белгиси, хизмат кўрсатиш белгиси ва жамоа белгиси

1. Маҳсулот белгиси ва хизмат кўрсатиш белгиси — бу бир жисмоний ёки юридик шахснинг маҳсулотлари ва хизматларини ўзга юридик ёки жисмоний шахсларнинг бир турдаги маҳсулотлари ва хизматларидан (матнда бундан кейин «маҳсулотлар» деб юритилади) фарқлаш учун хизмат қиладиган белгидир.

2. Уюшма, хўжалик ассоциацияси ёки корхоналарнинг бошқа шаклдаги ихтиёрий бирлашмаси (матнда бундан кейин «бирлашма» деб юритилади) томонидан ишлаб чиқарилаётган ва (ёки) сотилаётган, сифат жиҳатидан бир хил хусусиятга ёки ўзгача умумий хусусиятларга эга бўлган маҳсулотларни белгилаб қўйишга мўлжалланган маҳсулот белгиси жамоа белгиси ҳисобланади.

3. Маҳсулот белгиси сифатида сўзлар, тасвирлар, қабариқ ва бошқа белгилар ёки уларнинг жамлама ифодаси рўйхатдан ўтказилиши мумкин.

4. Маҳсулот белгиси исталган бир рангда ёки турли рангларда рўйхатдан ўтказилиши мумкин.

5-модда. Маҳсулот белгисини рўйхатдан ўтказишни рад этиш учун мутлақ асослар

1. Қуйидаги белгиларни маҳсулот белгиси сифатида рўйхатдан ўтказишга йўл қўйилмайди, агар улар:

а) фарқланиш хусусиятига эга бўлмаса;

б) давлат герби, байроғи ва рамзларидан иборат бўлса;

в) давлатларнинг расмий номлари, халқаро ёки ҳукуматлараро ташкилотларнинг қисқартма ёки тўлиқ номлари, расмий назорат, кафолат тамғалари ва намуна йўсинидаги тамғалар, муҳрлар, мукофотлар ва бошқа нишонлар ҳамда алмаштириб юбориш даражасида уларга айнан ўхшаш бўлган белгилар, шунингдек маҳсулот тайёрловчисининг жойлашган ерини кўрсатувчи белги сифатида фаҳмланиши мумкин бўлган, қисман ёки бутунлай жуғрофий белгилардан иборат бўлган белгилар бўлса. Бундай белгилар, башарти тегишли ваколатли идоранинг ёки белги эгаларининг розилиги олинмаган бўлса, муҳофаза қилинмайдиган қисм сифатида маҳсулот белгисига киритилиши мумкин;

(Давоми 2-бетда).

«НАВРУЗ-93»

СУМАЛАК ТОТИ

Бизнинг юртда Наврўзни йилбоши деб атаганлар, ҳозир ҳам кўпгина қишлоқларда шу удум сақланиб қолган. Байрам деган сўз ҳам лексиконимизга кейин кириб келди —уни ҳайит дейишарди. Одамлар шу куни яхши кийинишиб бир-бирини қутлашарди, ҳол-аҳвол сўрашарди. Қишлоқларимизда бу хил урфлар ҳам давом этмоқда. Эндиликда расм-русмлар ҳамма жойда бўлгани каби бироз расмий тус олган.

Қишлоқ кенгаши ҳудудида 27 мингга яқин аҳоли, яъни 4 мингдан ортиқ хўжалик истиқомат қилади. Бундан икки ҳафта бурун Наврўз байрамига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш бўйича ижроия қўмитамизнинг кенгайтирилган йиғилиши бўлди. Унда Эргаш Жуманбулбул ўғли ва Урганжи ижара хўжаликлари ҳудудидаги маҳалла комитетлари, ташкилот бошлиқлари, ветеранлар ва хотин-қизлар кенгашлари раислари, халқ таълими бўлими вакиллари, участка инспекторлари, маданият ходимлари ва турли тоифадаги депутатлар қатнашдилар. Халқимизнинг қадимий ва саховатли байрамига тарадудланиш ва уни нишонлашнинг тўла тадбирлари ишлаб чиқилди.

Мазкур тадбирга мувофиқ, шу даврга қадар бизда икки марта шанбалик ўтказилди. Шу кунлари асосан ободонлаштириш ва баҳорги экиш-тикишга тайёргарлик ишлари амалга оширилди. Ҳозир биз ижара хўжаликлари директорлари, ишчилар кооперацияси раислари билан ҳамкорликда камхарж оилаларга, ногирон кишилар ва ветеранларнинг хонадонларига бориб, уларнинг яшаш тарзидан хабар олаяпмиз, қишлоқ кенгаши томонидан ажратилган совға-саломларни топширяпмиз. Уйлаб оилаларга ун, шакар ва бошқа озиқ-овқат маҳсулотлари туҳфа қилинди, пул берилди.

Наврўзнинг асосий тантанаси хўжалик маркази — Жўшдаги марказий майдонда бўлади. Шу куни эрталабдан бошлаб карнай-сурнай навоси одамларни эзгулик ва саховат байрами сари чорлайди. Маҳаллаларда тайёрланган турфа хил ноз-неъматлар Наврўз дастурхонига тортилади. Пазандалар конкурси уюштирилади, спорт мусобақалари авж олади.

Ўйлаймизки, бу қутлуғ байрам сентябрда таваллудининг 125 йиллиги нишонланадиган Эргаш Жуманбулбул ўғли тантаналарининг дебочаси бўлади. Эҳтимол, ушбу хайрли қадамлар янги автобекат, меҳмонхона қурилишларининг жадаллашишига туртки бўлар. Илоҳим, янги йилимиз қут-барака олиб келсин, одамларга рўшнолик бахш этсин. Момоларимиз пиширган сумалаклар тоти тилларимиздан аримасин. Улуғ бахши бобомиз Эргаш Жуманбулбул ўғли куйлаганидек, Наврўз қирқкокилли қизларимизга ибо, от чоптирса тоғларнинг дарасини гумбурлатадиган ўғлонларимизга қудрату жасорат ато этсин.

А. ЭСИРГАПОВ,
Қўшработ районидаги Жўш қишлоқ кенгаши раиси.

• ЛОЙИҲА

Ўзбекистон Республикасининг Қонуни

МАҲСУЛОТ БЕЛГИЛАРИ ВА ХИЗМАТ КЎРСАТИШ БЕЛГИЛАРИ ТЎҒРИСИДА

(Боши 1-бетда).

г) умум истеъмолга муайян турдаги маҳсулотларни англатувчи белги сифатида кириб қолган белгилар бўлса;

д) умум эътироф этган рамзлар ва атамалар бўлса;

е) маҳсулотнинг тури, сифати, хусусияти, қандай мақсадга мўлжалланганлиги, қиймати, шунингдек маҳсулотнинг ишлаб чиқарилаётган ёки сотилаётган жойи ва вақтини ифода этса. Мазкур банднинг «г» ва «д» бандчаларида баён этилган белгилар, башарти, улар белгида етакчи ўринни эгалламасалар, маҳсулот белгисининг муҳофаза қилинмайдиган қисми сифатида, киритилиши мумкин.

2. Қуйидаги белгилар, чунончи:

қалбаки ёки истеъмолчини маҳсулотга ёхуд уни ишлаб чиқарувчи ҳақида чалғитадиган;

жамоат манфаатларига, одамийлик ва ахлоқ қоидаларига зид бўлган белгилар маҳсулотнинг белгиси ёки маҳсулот белгисининг қисми сифатида рўйхатдан ўтказилишига йўл қўйилмайди.

6-модда. Маҳсулот белгисини рўйхатдан ўтказишни рад этиш учун бошқа асослар

1. Қуйидаги белгилар, чунончи:

бир турдаги маҳсулотларни белгилаш учун Ўзбекистон Республикасида ўзга шахс номига рўйхатда қайд этилган ёки рўйхатдан ўтказишни сўраб талабнома берилган маҳсулот белгилари билан;

Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномаларига асосан рўйхатдан ўтказилмай ҳам муҳофаза қилинадиган ўзга шахсларнинг маҳсулот белгилари билан;

белгиланган тартибда рўйхатга олинган сертификат белгилари билан бир хил ёки алмаштириб юбориш даражасида уларга айнан ўхшаш бўлган белгилар маҳсулот белгиси сифатида рўйхатдан ўтказилиши мумкин эмас.

2. Қуйидаги белгилар, чунончи:

ўзга шахсларга тегишли ва Ўзбекистон Республикаси ҳудудида таниқли бўлган номларни (ёки уларнинг бир қисмини), агар бу номга эгалик ҳуқуқи бир турдаги маҳсулотларни белгилаш учун маҳсулот белгисига доир талабнома келиб тушишидан аввалроқ олинган бўлса;

эгалик ҳуқуқи Ўзбекистон Республикасида ўзга шахсларга тегишли бўлган саноат намуналарини;

муаллифлик ҳуқуқига эга бўлган шахс ёки унинг ҳуқуқий ворислари розилигини олмаган тарзда Ўзбекистон Республикасида машҳур бўлган илмий асарлар, адабиёт ва санъат асарларининг номларини, уларнинг қаҳрамонларини ёки ибораларини, тасвирий санъат асарларини ёки улардан кўринишларни;

атоқли шахслар, уларнинг меросхўрлари ёхуд, башарти, Ўзбекистон Республикасининг тарихий ва маданий бойлиги сифатида эътироф қилинган бўлса, тегишли ваколатли идоралар розилигини олмаган тарзда ана шу шахсларнинг фамилиялари, исмлари, тахаллуслари ва улардан ясалган сўзларни, портретларини ҳамда дастхатларини ўзида акс эттирган белгилар маҳсулот белгиси сифатида рўйхатдан ўтказилмайди.

III БОБ.

МАҲСУЛОТ БЕЛГИСИНИ РЎЙХАТДАН ЎТКАЗИШ

7-модда. Маҳсулот белгисини рўйхатдан ўтказиш учун талабнома бериш

1. Маҳсулот белгисига оид талабнома шахсан ёки Патент идорасида рўйхатга олинган патент вакили орқали берилиши мумкин. Ўзбекистон Республикаси ҳудудидан ташқарида истиқомат қилувчи жисмоний шахслар ёки чет эл юридик шахслари, ёхуд уларнинг патент вакиллари маҳсулот белгиларини рўйхатдан ўтказиш ва шу билан боғлиқ юридик аҳамиятга эга бўлган ишларни Патент идорасида рўйхатга олинган патент вакиллари орқали юритадилар. Патент вакилининг ваколати талабнома берувчи патент вакилига берган ишонч қоғози билан тасдиқланади.

Патент вакилига қўйиладиган талаблар, уни малака синовидан ўтказиш ва рўйхатга олиш тартиби патент вакиллари тўғрисидаги Низом билан белгиланади.

8-модда. Маҳсулот белгисини рўйхатдан ўтказиш сўралган талабномага доир талаблар

1. Талабнома бир маҳсулот белгисига тааллуқли бўлиши лозим.

2. Талабнома:

талабнома берувчининг исми-шарифи, номи, қаерда жойлашганлиги ёки истиқомат жойи кўрсатилган ва белгини маҳсулот белгиси сифатида рўйхатдан ўтказиш сўралган аризадан;

талабномада кўрсатилган белги ва унинг тавсифидан;

белгиларни рўйхатдан ўтказиш учун маҳсулотлар ва хизматларнинг Халқаро таснифи бўйича гуруҳланган, маҳсулот белгисини рўйхатдан ўтказиш сўралган маҳсулотларнинг рўйхатидан иборат бўлиши керак.

3. Талабномага:

белгиланган миқдорда бож тўланганлигини тасдиқловчи ҳужжат;

талабнома патент вакили орқали берилса, унинг ваколати тасдиқланган ҳужжат илова қилинмоғи лозим.

4. Маҳсулот белгисига оид талабномага қўйиладиган талаблар Патент идораси томонидан белгиланади.

9-модда. Жамоа белгисини рўйхатдан ўтказиш сўралган талабномага доир талаблар

1. Жамоа белгисини рўйхатдан ўтказиш сўралган талабномага ушбу Қонуннинг 8-моддасида назарда тутилган ҳужжатлардан ташқари жамоа белгисининг устави илова қилинади.

2. Жамоа белгисининг устави қуйидагиларни ўз ичига олиши лозим:

жамоа белгисини ўз номига расмийлаштириш ваколатига эга бўлган бирлашманинг номи;

ушбу белгини рўйхатдан ўтказишдан кўзланган мақсад;

ушбу белгидан фойдаланиш ҳуқуқига эга бўладиган субъектлар рўйхати;

жамоа белгиси билан белгиланадиган маҳсулотларнинг рўйхати ва уларнинг ягона сифат кўрсаткичлари ёки ўзга умумий хусусиятлари;

белгидан фойдаланиш шартлари;

белгидан фойдаланишни назорат этиб туриш тартиби;

жамоа белгиси уставининг қоидаларига риоя қилмаганлик учун жавобгарлик.

3. Жамоа белгисига таалluқли талабномага доир талаблар Патент идораси томонидан белгиланади.

10-модда. Маҳсулот белгисининг устиворлиги

1. Маҳсулот белгисининг устиворлиги (приоритети) талабнома ушбу Қонуннинг 8 ва 9-моддаларига мувофиқ тарзда расмийлаштирилиб, Патент идорасига келиб тушган кунга қараб белгиланади.

2. Маҳсулот белгисининг устиворлиги биринчи талабнома саноат мулкини муҳофаза қилиш Иттифоқининг (конвенциянинг) қатнашчиси бўлмиш давлатга берилган вақтга қараб, башарти Патент идорасига талабнома ана шу олти ой мобайнида тушган бўлса (конвенция устиворлиги) белгиланиши мумкин.

3. Саноат мулкини муҳофаза қилиш Иттифоқининг (конвенциянинг) қатнашчиси бўлмиш давлатлардан бирининг ҳудудида ташкил этилган расмий ёки расмий деб тан олинган халқаро кўргазмаларнинг экспонатларига қўйилган маҳсулот белгисининг устиворлиги экспонат кўргазмада очиқ намойиш этила бошланган (кўргазма устиворлиги) вақтга қараб, башарти Патент идорасига маҳсулот белгисига доир талабнома ана шу вақтдан кейин олти ой мобайнида тушган бўлса, белгиланиши мумкин.

4. Конвенция ёки кўргазма устиворлиги ҳуқуқидан фойдаланиш истагида бўлган талабнома берувчи бу ҳақда маҳсулот белгисига доир талабнома бераётганида ёки Патент идорасига талабнома тушганидан кейинги икки ой мобайнида албатта маълум қилиши ҳамда қўйилган талаблар ҳаққоний эканлигини тасдиқловчи зарур ҳужжатларни илова қилиши, ёхуд бундай ҳужжатларни Патент идорасига талабнома тушган вақтдан эътиборан уч ойдан кечиктирмай тақдим этиши лозим.

5. Маҳсулот белгисининг устиворлиги, Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномаларига мувофиқ маҳсулот белгиси халқаро рўйхатга олинган вақтга қараб белгиланиши мумкин.

11-модда. Маҳсулот белгисига доир талабномани экспертизадан ўтказиш

1. Талабномани экспертизадан ўтказиш Патент идораси томонидан амалга оширилади ва у дастлабки экспертиза ҳамда рўйхатдан ўтказиш сўралаётган белгининг экспертизасидан иборат бўлади.

2. Талабномани экспертизадан ўтказиш даврида бу талабнома юзасидан қарор қабул қилингунга қадар талабнома берувчи ўз ташаббуси билан талабномага оид материалларни тўлдириш, аниқлаштириш ёки тузатишга ҳақлидир.

Башарти, қўшимча материаллар талабнома моҳиятини ўзгартиргудек бўлса, бундай материаллар қараб чиқиш учун қабул қилинмайди ва талабнома берувчи томонидан мустақил талабнома сифатида расмийлаштирилиши мумкин.

3. Экспертиза ўтказиш даврида қўшимча материалларсиз экспертиза ўтказиш мумкин бўлмаса, Патент идораси талабнома берувчидан бундай материалларни сўраш ҳуқуқига эгадир.

Экспертизанинг қўшимча материалларга доир сўрови олинган кундан бошлаб икки ой мобайнида улар тақдим этилмоғи лозим. Мазкур муддатни узайтириш хусусидаги илтимос бу муддат тугашига қадар тушган бўлса, талабнома берувчининг илтимосига биноан муддат узайтирилиши мумкин. Агар талабнома берувчи ушбу муддатни бузса ёки экспертиза сўровини жавобсиз қолдирса, талабнома қайтариб олинган ҳисобланади.

4. Экспертизанинг исталган босқичида талабнома берувчининг илтимосига биноан талабнома қайтариб олиниши мумкин. Маҳсулот белгиси рўйхатга олингач, талабномани қайтариб олиш мумкин эмас.

5. Патент идораси томонидан қараб чиқиш учун қабул қилинган талабномалар талабнома берувчиларга қайтарилмайди.

12-модда. Дастлабки экспертиза

1. Талабноманинг дастлабки экспертизаси у Патент идорасига тушган кундан эътиборан бир ой ичида ўтказилади.

2. Дастлабки экспертиза давомида талабнома мазмуни, зарур ҳужжатларнинг мавжудлиги, шунингдек уларнинг белгиланган талабларга мос келиши текширилади. Дастлабки экспертиза натижасига биноан талабнома қараб чиқиш учун қабул қилингани ёки рад этилгани ҳақида талабнома берувчига маълум қилинади.

3. Талабнома қараб чиқиш учун қабул қилинган тақдирда талабнома берувчига маҳсулот белгиси устиворлиги белгиланганлиги маълум қилинади. Талабнома берувчи конвенция ёки кўргазма устиворлигини сўраган, лекин талабномани қараб чиқиш учун қабул қилиш чоғида қўйилаётган талаб ҳаққоний эканлигини тасдиқловчи зарур ҳужжатларни тақдим этмаган ҳоллар бундан мустаснодир.

13-модда. Талабномада ифодаланган белгини экспертизадан ўтказиш

1. Талабномада ифодаланган белгининг экспертизаси дастлабки экспертиза тугагач, талабнома Патент идорасига тушган пайтдан эътиборан 12 ой ичида ўтказилади.

Экспертиза давомида аризада ифодаланган белгининг ушбу Қонун 5, 6, 8, 9-моддалари талабларига мослиги текширилади ва башарти, дастлабки экспертиза ўтказилаётганида белгиланмаган бўлса, маҳсулот белгисининг устиворлиги белгиланади.

2. Экспертиза натижаларига биноан маҳсулот белгисини рўйхатдан ўтказиш ёки рад этиш тўғрисида қарор қабул қилинади.

3. Бирмунча олдинги устиворликка эга бўлган талабнома тушган тақдирда маҳсулот белгисини рўйхатдан ўтказиш тўғрисидаги экспертизанинг қарори ушбу Қонуннинг 10-моддасига мувофиқ қайта кўриб чиқилиши мумкин.

14-модда. Талабномага доир қарор устидан шикоят қилиш ҳамда ўтказиб юборилган муддатларни қайта тиклаш

1. Талабнома берувчи экспертиза қарорида кўрсатилган материаллар билан танишишга ҳақлидир ва талабнома юзасидан чиқарилган қарорни олганидан сўнг бир ой мобайнида ана шу материалларнинг нусхасини талаб қилиб олиш ҳуқуқига эгадир.

2. Агар талабнома берувчи дастлабки экспертиза ёки талабномада ифодаланган белги юзасидан ўтказилган экспертиза қароридан норози бўлса, қарор олинган пайтдан эътиборан уч ой мобайнида Патент идорасининг Апелляция кенгашига (матнда бундан кейин «Апелляция кенгаши» деб юритилади) эътирозномa беришга ҳақлидир. Эътирозномa тўрт ой ичида Апелляция кенгаши томонидан қараб чиқилиши керак.

3. Талабнома берувчи Апелляция кенгаши қароридан норози бўлган тақдирда қарор олинган кундан эътиборан олти ой ичида шикоят билан Олий хўжалик судига мурожаат этиши мумкин.

4. Ушбу Қонун 11-моддасининг 3-бандида ва мазкур модданинг 1-бандида назарда тутилган талабнома берувчи томонидан ўтказиб юборилган муддатлар ана шу муддатлар тугашига қадар икки ой ичида талабнома берувчининг илтимосига биноан Патент идораси томонидан, башарти узрли сабаблар мавжудлигини тасдиқлаган ҳужжатлар бўлса ва бож тўланса, тикланиши мумкин.

15-модда. Маҳсулот белгисини рўйхатдан ўтказиш

1. Маҳсулот белгисини рўйхатга олиш ҳақидаги қарорга асосан Патент идораси маҳсулот белгисини Ўзбекистон Республикасининг Маҳсулот белгилари давлат реестрида (матнда бундан кейин «Давлат реестри» деб юритилади) рўйхатдан ўтказади. Давлат реестрига маҳсулот белгисининг тасвири, унинг эгаси ҳақидаги маълумотлар, маҳсулот белгиси устиворлиги белгиланган ва белги рўйхатдан ўтказилган вақт, ушбу белгини қўйиш мўлжалланган маҳсулотлар рўйхати, маҳсулот белгисини рўйхатдан ўтказишга тегишли бошқа маълумотлар, шунингдек бу маълумотларга таалluқли кейинги барча ўзгартишлар киритилади.

2. Давлат реестрига ва жамоа белгисига доир гувоҳномага ушбу модданинг 1-бандида назарда тутилган маълумотларга қўшимча равишда мазкур белгидан фойдаланиш ҳуқуқига эга бўлган корхоналар рўйхати киритилади.

Жамоа белгисининг эгаси жамоа белгиси уставига киритилган ўзгартишлар ҳақида Патент идорасини хабардор қилади.

16-модда. Маҳсулот белгиси рўйхатдан ўтказилганлиги тўғрисидаги маълумотларни эълон қилиш

Ушбу Қонуннинг 15-моддасига мувофиқ маҳсулот белгиси рўйхатдан ўтказилганлиги ва Давлат реестрига киритилганлигига оид маълумотлар Патент идорасининг расмий ахборотномасида эълон қилинади.

Шунингдек, рўйхатдан ўтказишга таалluқли маълумотлардаги кейинги барча ўзгаришлар ҳам эълон қилиниб борилади.

Эълон қилинадиган маълумотларнинг тўлиқ таркиби Патент идораси томонидан белгилаб қўйилади.

17-модда. Муҳофаза ҳужжати

1. Ушбу Қонунга мувофиқ рўйхатдан ўтказилган маҳсулот белгиларига белгиланган нусхадаги гувоҳнома берилади.

2. Маҳсулот белгиси Давлат реестрида рўйхатдан ўтказилганидан ва белгиланган бож тўланганлиги ҳақидаги ҳужжат олинганидан кейин Патент идораси уч ой ичида маҳсулот белгисига гувоҳнома беради.

3. Маҳсулот белгисига оид гувоҳнома талабномада ифодаланган белгининг маҳсулот белгиси сифатида рўйхатдан ўтказилганлигини, маҳсулот белгисининг устиворлигини, маҳсулот белгиси эгасининг гувоҳномада кўрсатилган маҳсулотлар ва хизматларга нисбатан бўлган хос ҳуқуқини тасдиқлайди.

4. Гувоҳноманинг шаклини ва унда келтирилиши керак бўлган маълумотлар таркибини Патент идораси белгилайди.

IV БОБ.

МАҲСУЛОТ БЕЛГИСИГА БУЛГАН ХОС ҲУҚУҚ

18-модда. Маҳсулот белгисига бўлган хос ҳуқуқ

1. Маҳсулот белгисининг эгаси ушбу белгидан фойдаланишда ва уни тасарруф этишда, шу жумладан ундан ўзга шахслар фойдаланишига рухсат бериш ёки тақиқлаб қўйишда хос ҳуқуққа эгадир.

Ўзбекистон Республикасида муҳофаза қилинаётган маҳсулот белгисидан унинг эгаси рухсатисиз ҳеч ким фойдалана олмайди.

2. Маҳсулот белгисини ёки алмаштириб юбориш даражасида унга ўхшаш бўлган белгининг рухсат олмаган ҳолда хўжалик муомаласига киритилиши маҳсулот белгиси эгасининг ҳуқуқларини бузиш деб топилади.

19-модда. Маҳсулот белгисидан фойдаланишнинг шарт эканлиги

1. Маҳсулот белгисига оид гувоҳнома эгаси ундан фойдаланиши шарт.

2. Маҳсулот белгисининг эгаси томонидан ёки ушбу Қонуннинг 21-моддасига биноан лицензия шартномаси асосида шу ҳуқуқ берилган шахс томонидан маҳсулот белгиси қайси маҳсулотларга қўйиш учун рўйхатдан ўтказилган бўлса, шу маҳсулотларда ва (ёки) уларнинг ўрови устида ишлатилиши маҳсулот белгисидан фойдаланиш деб ҳисобланади.

Рекламаларда, матбаа нашрларида, расмий иш қоғозларида, осиб қўйиладиган лавҳаларда, кўргазмалар ва ярмаркаларда экспонатларни намойиш қилишда маҳсулот белгисини ишлатиш ҳам ундан фойдаланиш деб топилиши мумкин.

3. Воситачилик фаолияти билан шуғулланадиган юридик ва жисмоний шахслар маҳсулот тайёрловчисининг белгиси билан бир қаторда шартнома асосида ўз белгиларидан фойдаланишлари мумкин.

4. Маҳсулот белгисига оид гувоҳноманинг амал қилиши маҳсулот белгиси рўйхатдан ўтказилгандан кейинги беш йил давомида узлуксиз ишлатилмаган ёки ушбу ариза берилгунга қадар ўтган беш йил мобайнида умуман фойдаланилмаган бўлса, исталган шахснинг аризасига мувофиқ Олий хўжалик суди томонидан чиқарилган қарор асосида тўлиқ ёки қисман муддатидан аввал бекор қилиниши мумкин.

Маҳсулот белгиси ишлатилмаганлиги сабабли маҳсулот белгиси гувоҳномасининг амал қилишини муддатидан илгари тўхтатиш хусусидаги масалани ҳал этиш чоғида маҳсулот белгиси эгаси тақдим этган маҳсулот белгисидан ўзига боғлиқ бўлмаган сабабларга кўра фойдаланилмаганлигини исботловчи далиллар эътиборга олиниши мумкин.

20-модда. Огоҳлантирувчи тамға

1. Маҳсулот белгисининг эгаси маҳсулотдаги ўз белгиси ёнига — маҳсулотга ёки унинг ўровига қўйилган белги Ўзбекистон Республикасида рўйхатдан ўтказилган маҳсулот белгиси эканлигини кўрсатувчи огоҳлантирувчи тамға қўйиши мумкин.

2. Ўзбекистон Республикасида рўйхатдан ўтказилмаган маҳсулот белгиси ёнига огоҳлантирувчи тамға қўйган шахс Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунларида назарда тутилган тартибда жавобгарликка тортилади.

21-модда. Маҳсулот белгисига бўлган ҳуқуқни бошқа шахсга бериш

1. Гувоҳномада кўрсатилган барча маҳсулот ва хизматларга ёки уларнинг айрим қисмига маҳсулот белгиси қўйишдан иборат хос ҳуқуқни белги эгаси шартнома асосида ўзга манфаатдор юридик ёки жисмоний шахсга бериши мумкин.

2. Маҳсулот белгисига бўлган ҳуқуқни бошқа шахсга беришга, башарти бу иш маҳсулотга ёки унинг тайёрловчисига нисбатан истеъмолчини чалғитишга сабабчи бўлиб қолиши мумкин бўлса, рухсат этилмайди.

3. Маҳсулот белгисидан фойдаланиш ҳуқуқини маҳсулот белгисининг эгаси (матнда бундан кейин «лицензиар» деб юритилади) томонидан лицензия шартномаси асосида ўзга шахсга (матнда бундан кейин «лицензиат» деб юритилади) берилиши мумкин.

Лицензия шартномасида лицензиат маҳсулотининг сифати лицензиар маҳсулотининг сифатидан паст бўлмаслиги ва лицензиар ана шу шартга амал қилинаётганлигини назорат этиб туриши тўғрисидаги шарт бўлиши лозим.

4. Маҳсулот белгисини ўзга шахсга топшириш тўғрисидаги шартнома ва лицензия шартномаси тегишли бож тўланганидан кейин Патент идорасида рўйхатга олинади. Рўйхатдан ўтказилмаган шартномалар ҳақиқий ҳисобланмайди.

5. Жамоа белгиси ва ундан фойдаланиш ҳуқуқи бошқа юридик шахсларга берилиши мумкин эмас.

22-модда. Маҳсулот белгисининг эгаси бўлмиш юридик шахс қайта ташкил этилганда маҳсулот белгисига эгалик ҳуқуқи

1. Юридик шахслар қўшилиб кетган тақдирда маҳсулот белгилари қайта рўйхатдан ўтган юридик шахс ихтиёрига ўтади.

2. Маҳсулот белгиси эгаси бўлмиш юридик шахс бўлиб юборилган тақдирда шу белги таалluқли бўлган маҳсулотлар ишлаб чиқарувчи ва хизматлар кўрсатувчи қайта рўйхатдан ўтган юридик шахс ихтиёрига ўтади.

Башарти, белги эгаси гувоҳномада кўрсатилган маҳсулотлар ва хизматларнинг бир қисмини ишлаб чиқариш ҳуқуқини ўзида сақлаб қолса, ҳар иккала юридик шахс ўзаро келишувга (шартномага) мувофиқ маҳсулот белгисининг қўшалоқ эгаси деб тан олиниши мумкин.

Шартнома бож тўлаб Патент идорасида рўйхатдан ўтказилиши керак. Рўйхатга олинмаган шартнома ҳақиқий ҳисобланмайди.

3. Маҳсулот белгисининг эгаси бўлмиш юридик шахс иккинчи юридик шахсга бориб қўшилган тақдирда, маҳсулот белгисига бўлган ҳуқуқ иккинчи юридик шахсга ўтади.

V БОБ.

МУҲОФАЗА ҲУЖЖАТЛАРИНИНГ АМАЛ ҚИЛИШИ

23-модда. Гувоҳноманинг амал қилиш муддати

1. Маҳсулот белгисига берилган гувоҳнома устиворлик белгиланган вақтдан эътиборан 10 йил давомида амал қилади.

2. Маҳсулот белгисига берилган гувоҳноманинг амал қилиш муддати маҳсулот белгиси эгасининг гувоҳнома амал қилиб турган сўнгги йилда берган аризасига мувофиқ бож тўлаб борилган тақдирда ҳар гал яна 10 йилга узайтирилиши мумкин.

Рўйхатдан ўтганликнинг амал қилиш муддати маҳсулот белгиси эгасининг илтимосига кўра қўшимча бож тўлаш шарти билан маҳсулот белгисига берилган гувоҳноманинг амал қилиш муддати яна олти ойга узайтирилиши мумкин.

24-модда. Маҳсулот белгисига берилган гувоҳноманинг амал қилиш муддатини узайтириш

1. Маҳсулот белгисига берилган гувоҳноманинг амал қилиш муддатини узайтириш тўғрисидаги ариза Патент идорасига берилади. Аризага:

маҳсулот белгисига берилган гувоҳнома (асл нусхаси);

белгиланган миқдорда бож тўланганлигини тасдиқловчи ҳужжат;

гувоҳноманинг амал қилиш муддатини узайтириш тўғрисидаги ариза патент вакили орқали берилган бўлса, бу вакилнинг ваколати тасдиқланган ҳужжат илова қилиниши керак.

2. Маҳсулот белгисига берилган гувоҳноманинг амал қилиш муддати узайтирилганлиги тўғрисидаги қайд маҳсулот белгиларининг Давлат реестрига ва маҳсулот белгисига берилган гувоҳномага киритилади.

25-модда. Маҳсулот белгисига берилган гувоҳномага ўзгартишлар киритиш

1. Маҳсулот белгисининг, шу жумладан жамоа белгисининг эгаси ўз номи, фамилияси, исми ва отасининг исмидаги ўзгаришларни, рўйхатдан ўтказилган маҳсулот белгиси қўйиладиган маҳсулотларнинг рўйхати қисқарганлигини, маҳсулот белгисининг моҳиятига таъсир этмайдиган унинг айрим қисм ва жойларидаги ўзгаришларни, маҳсулот белгисини рўйхатдан ўтказишга доир бошқа ўзгаришлар бўлганлигини Патент идорасига маълум қилади.

2. Патент идораси ўзгаришлар тўғрисидаги қайдларни бож тўлангани тақдирда Давлат реестрига ва маҳсулот белгисига берилган гувоҳномага киритади.

26-модда. Маҳсулот белгисини қайта рўйхатдан ўтказиш шартлари

1. Амал қилиш муддати тугаган маҳсулот белгиси рўйхатдан ўтганликнинг амал қилиш муддати тўхтатилган вақтдан эътиборан уч йил давомида фақат аввалги эгасидан бўлак шахс номига қайта рўйхатдан ўтказилиши мумкин эмас.

2. Рўйхатдан ўтганликнинг амал қилиш муддати тугамасдан турибоқ маҳсулот белгисининг эгаси ундан воз кечган ҳолларда ҳам ушбу модданинг 1-бандида назарда тутилган қоида қўлланилади.

VI БОБ.

МАҲСУЛОТ БЕЛГИСИНИНГ ҲУҚУҚИЙ МУҲОФАЗАСИНИ ТЎХТАТИШ

27-модда. Маҳсулот белгисига берилган гувоҳноманинг ҳақиқий эмас деб топилиши

1. Агар маҳсулот белгисига берилган гувоҳнома ушбу Қонунда белгилаб қўйилган талабларга хилоф равишда берилган бўлса ёки Ўзбекистон Республикаси қатнашадиган халқаро шартномаларга асосан унинг бутун амал қилиш муддати давомида тамомила ёки қисман ҳақиқий эмас деб топилиши мумкин.

2. Ушбу модданинг 1-бандига асосан ҳар қандай шахс маҳсулот белгисининг рўйхатдан ўтказилишига қарши Апелляция кенгашига эътирозномa бериши мумкин. Эътирозномa қабул қилинган кундан эътиборан тўрт ой ичида кўриб чиқилиши лозим. Эътирозномa берган шахс, шунингдек талабнома берувчи ёки гувоҳнома эгаси шикоят қараб чиқилишида шахсан қатнашиш ҳуқуқига эгадирлар.

3. Апелляция кенгаши қарори устидан қарор қабул қилинган кундан бошлаб олти ой ичида Олий хўжалик судига шикоят қилиш мумкин.

28-модда. Гувоҳноманинг амал қилишини тўхтатиш

1. Маҳсулот белгисига берилган гувоҳноманинг амал қилиши ушбу Қонуннинг 23-моддасида назарда тутилган ҳолларда тўхтатилади.

2. Маҳсулот белгисига берилган гувоҳноманинг амал қилиши:

ушбу Қонун 9-моддасининг 2-бандига мувофиқ ягона сифат кўрсаткичларига ёки бошқа умумий хусусиятларга эга бўлмаган маҳсулотларда жамоа белгисидан фойдаланилганлиги сабабли Олий хўжалик суди гувоҳноманинг амал қилишини муддатидан илгари тўхтатиш тўғрисида чиқарган қарорига биноан;

ушбу Қонун 19-моддасининг 4-бандига мувофиқ маҳсулот белгисидан фойдаланилмаганлиги сабабли Олий хўжалик суди гувоҳноманинг амал қилишини муддатидан илгари тўхтатиш тўғрисида чиқарган қарорига биноан;

ушбу Қонуннинг 27-моддасига мувофиқ гувоҳнома ҳақиқий эмас деб топилган ҳолларда;

юридик шахс бўлмиш маҳсулот белгисининг эгаси тугатилган тақдирда;

маҳсулот белгисининг маълум турдаги маҳсулотларни ифода қилувчи белги сифатида умумий истеъмолга кириб кетган белгига айланиб қолган ҳолларда Олий хўжалик судининг қарорига биноан;

маҳсулот белгисининг эгаси ундан воз кечган ҳолларда муддатидан илгари тўхтатилади.

VII БОБ.

МАҲСУЛОТ БЕЛГИСИГА БУЛГАН ҲУҚУҚНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШ

29-модда. Ушбу Қонуннинг қўлланилиши билан боғлиқ низоларни қараб чиқиш

Ушбу Қонуннинг қўлланилиши билан боғлиқ низолар Ўзбекистон Республикасининг қонунларида белгиланган тартибда, тегишли хўжалик судлари томонидан қараб чиқилади.

30-модда. Маҳсулот белгисидан қонунга зид равишда фойдаланганлик учун жавобгарлик

1. Бир хил маҳсулотларни белгилаш учун маҳсулот белгисидан ёки алмаштириб юбориш даражасида унга ўхшаш бўлган белгидан ушбу Қонун 18-моддасида назарда тутилган қоидаларга зид равишда фойдаланганликда айбдор бўлган юридик ва жисмоний шахслар Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунларига мувофиқ жавобгар бўладилар.

2. Маҳсулот белгиси эгасининг ҳуқуқларини бузувчи хатти-ҳаракатлар содир этган юридик ва жисмоний шахслар белги эгасининг талабига мувофиқ:

белги эгасининг ишбилармонлик обрўсини қайта тиклаш мақсадида ўз ҳисобларидан суд қарорини эълон қилишга;

маҳсулот белгисидан ёки алмаштириб юбориш даражасида унга ўхшаш бўлган белгидан фойдаланишни тўхтатишга, шунингдек белги эгасига етказилган зарарни тўла қоплашга ёки белгидан қонунга зид фойдаланиш даврида олинган бор фойдани белги эгасига беришга;

маҳсулот белгиси ёки алмаштириб юбориш даражасида унга ўхшаш бўлган белгини маҳсулотдан ёки унинг ўровидан олиб ташлашга, маҳсулот белгисининг ёки алмаштириб юбориш даражасида унга ўхшаш бўлган белгининг тайёрлаб қўйилган тасвирини йўқ қилиб ташлашга мажбурдирлар.

VIII БОБ.

ЯКУНЛОВЧИ ҚОИДАЛАР

31-модда. Божлар

Маҳсулот белгисини рўйхатдан ўтказиш билан боғлиқ юридик амалларни бажарганлик учун бож олинади. Бож Патент идорасига тўланади. Бож олинадиган амаллар рўйхати, бож ҳақининг миқдори, тўлов муддати, шунингдек божни қайтариб бериш асослари Патент идораси томонидан белгилаб қўйилади.

32-модда. Маҳсулот белгисини чет эл мамлакатларида рўйхатдан ўтказиш

1. Ўзбекистон Республикасининг юридик ва жисмоний шахслари маҳсулот белгиларини чет эл мамлакатларида рўйхатдан ўтказишга ёки халқаро миқёсда рўйхатдан ўтказишга ҳақлидирлар.

2. Маҳсулот белгиларини рўйхатдан ўтказиш учун чет эл мамлакатларига талабнома беришдан аввал талабнома берувчи маҳсулот белгисини чет эл мамлакатларида рўйхатдан ўтказиш ниятида эканлигини айтиб, Патент идорасига талабнома бериши керак. Айни шу ишга доир тақиқ бўлмаган тақдирда ҳалиги хабар олинган кундан бошлаб уч ой ичида маҳсулот белгисини рўйхатдан ўтказиш учун тушган талабнома чет эл идораларига берилиши мумкин.

Башарти, Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномаларида маҳсулот белгисини чет элларда рўйхатдан ўтказишда ўзгача тартиб назарда тутилган бўлса, халқаро битим қоидалари қўлланилади.

3. Маҳсулот белгиларини чет эл мамлакатларида ёки халқаро миқёсда рўйхатдан ўтказиш билан боғлиқ бўлган сарф-ҳаражатлар талабнома берувчи ёки у билан келишилган ҳолда бошқа манфаатдор юридик ёки жисмоний шахс томонидан қопланади.

33-модда. Чет эл юридик ва жисмоний шахсларининг ҳуқуқлари

Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномалари ёки ўзаро ҳамкорлик асосида ушбу Қонунда назарда тутилган ҳуқуқлардан чет эл юридик ва жисмоний шахслари ҳам Ўзбекистон Республикасининг юридик ва жисмоний шахслари билан баббаравар фойдаланадилар.

34-модда. Маҳсулот белгилари ва хизмат кўрсатиш белгилари тўғрисидаги Ўзбекистон Республикаси Қонуни ҳамда халқаро шартномалар.

Агар, Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномаларида ушбу Қонундагидан фарқ қилувчи ўзгача қоидалар белгиланган бўлса, халқаро шартнома қоидалари қўлланилади.

Қонун лойиҳаси юзасидан таклиф ва мулоҳазаларингизни Саноат, қурилиш, аҳолига хизмат кўрсатиш масалалари бўйича қўмитасига, қуйидаги манзилга юборинг: 700008, Тошкент шаҳри, Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши.

ЎЗБЕКИСТОН ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИ РАИСИНИНГ БИРИНЧИ ЎРИНБОСАРИ И. ЖЎРАБЕКОВНИНГ РЕСПУБЛИКА ПАХТАКОРЛАРИ КЕНГАШИДА СЎЗЛАГАН НУТҚИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

кичик корхоналарга, хусусий корхоналарга ва қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини қайта ишлайдиган фирмаларга хизмат кўрсатиш бу банкнинг асосий вазифасидир.

Туманлар ва совхозларнинг кўпчилик раҳбарлари ва мутахассислари ислоҳотларнинг моҳиятини яхши тушуниб олишмоқда. Шу йил 1 мартгача 221 та совхоз тугатилиб, уларнинг негизида 71 та колхоз, 141 та кооператив, 9 та ижара корхонаси ва бошқалар ташкил этилди.

Бу муҳим ишда расмиятчиликка ўрин бўлмаслиги керак. Афсуски, айрим жойларда фақат хўжаликнинг номланиши ўзгартирилиб, ишлаб чиқариш муносабатлари ва бошқариш системаси аввалги ҳолида қолаётгани тўғрисида бизга маълумотлар келаяпти. Вилоятлар, туманлар раҳбарлари, хўжаликларнинг мутахассислари ва раҳбарлари бу ишга хўжалик жамоаси ва давлат манфаатидан келиб чиқиб ёндошишлари зарур.

Суғориладиган ерлар ҳосилдорлигини ошириш муҳим вазифа бўлиб турибди. Бироқ кейинги йилларда органик ва минерал ўғитлар солишга, ернинг мелиоратив ҳолатини яхшилашга, алмашлаб экишга, барча технологик операцияларни ўз вақтида ва сифатли ўтказишга кам эътибор бериляпти. Тупроқнинг шўрланишига қарши кураш олиб бориш сусайтириб юборилган. Сирдарё, Жиззах, Бухоро, Қашқадарё ва Хоразм вилоятларида ер ости сувлари кўтарилиб, хавфли даражага яқинлашиб қолган.

Сизларга маълумки, давлат шу мақсадлар учун катта маблағ ажратмоқда, лекин хўжаликлар ҳам қараб турмаслиги керак. Келажакни ўйлаб чора-тадбир кўриш лозим. Ҳар йили 20 минг гектаргача янги ер ўзлаштирилиши зарур. Бунинг учун давлат капитал маблағ ажратган.

Ўтган йил тажрибаси ўсимликлар касалликлари ва зараркунандаларига қарши кураш пахтачиликда муаммо бўлиб қолаётганини кўрсатди. Шу сабабли кўплаб хўжаликлар 20 фоизгача ҳосилдан ажраб қолдилар. Тошкент, Сирдарё, Жиззах, Самарқанд вилоятлари хўжаликларида ўргимчак кана, ғўза қурти жуда кўпайиб, анча пахта нобуд бўлди. Касалликлар ва зараркунандалар тарқалишининг ишончли прогнозлари йўқлиги, зарур чора-тадбирлар кўрилмаётгани бунга асосий сабаб бўлиб турибди.

Масалан, биологик усулни олиб кўрайлик. Яқинда биз бу борада ҳамдўстликда биринчи ўринда эдик. Бу усул кам қўлланилаётгани ҳосилга катта зарар етказаётганини сизлар яхши биласиз. Қишлоқ хўжалиги вазирлиги, Ўзбекистон қишлоқ хўжалик фанлари академияси бундан жиддий хулоса чиқариб олиши керак. Республика биофабрикалари ишини таъминлаш ҳамда ўсимлик касалликлари ва зараркунандаларига қарши кураш хизматининг ташкилий асосларини кўриб чиқиш зарур.

Пахтачиликнинг моддий-техника таъминоти, биринчи навбатда уни ёнилғи, техника ва эҳтиёт қисмлар билан таъминлашда муаммолар кўп. Мустақил ҳамдўстлик давлатлари билан алоқаларнинг узилиб қолиши ўзимиз қишлоқ хўжалик машиналари, эҳтиёт қисмлар ишлаб чиқаришимизни талаб этаяпти. 40 номда машина ва механизмларни ишлаб чиқариш йўлга қўйилди, яна 30 тасини тайёрлаш йўлга қўйиляпти.

Қишлоқ хўжалиги техникасини такомиллаштириш бўйича кўп иш қилиш керак. «Ўзқишлоқхўжаликмаш» концерни, пахтачилик учун машиналар бўйича давлат конструкторлик бюроси, механизация институти чиқарилаётган техникани модернизация қилиш, унинг техникавий даражаси, сифати ва мустаҳкамлигини ошириш соҳасида доимий иш олиб бориши зарур.

Энди пахтачиликдаги нарх масаласини олиб кўрайлик. Меҳнатга ҳақ тўлаш, корхоналарнинг даромад олиши шунга боғлиқ. Ёнилғи, техника, ўғит, бинокорлик материаллари нархи тўхтовсиз кўтарилиб боряпти.

Шундай шароитда республика ҳукумати пахта хом ашёси ва пахта толаси нархини мунтазам қайта кўриб чиқяпти.

Хўжаликлар ўз тасарруфларида қолаётган толани шартнома нархларида сотишдан даромад олмоқдалар. Кейинги уч йилда давлат буюртмаси 100 фоиздан 80 фоизга камайтирилди. Бу иш яна давом эттирилади.

Пахтакорлар самарадор илмий тадқиқотларга эга бўлганидагина юқори ҳосил олишлари мумкин. Бунинг учун қишлоқ хўжалик фанлари академияси ташкил этилган. Лекин унинг пахтачилик муҳим муаммоларини ҳал этишга қўшаётган ҳиссаси ҳеч кимни қониқтирмаяпти.

Ғўзанинг юқори сифатли, толали, эрта пишар, юқори ҳосилли, қурғоқчиликка чидамли навларини яратиш масаласи кескин бўлиб турибди. Хўжаликлар учун ҳозир талаб қилинадиган тур ва типдаги тола етиштириш жуда муҳимдир. Хитойда ва бошқа мамлакатларда 40 фоизгача тола олинади. Бизда эса мана 10 йил давомида 31,5 фоиздан ошмаяпти. Селекционерлар ваъда беришяпти-ю, лекин уддасидан чиқишмаяпти. Улар вильтга чидамли навни ҳам яратишмади.

I ва II типли тола берадиган ғўза навлари ҳам кам. Уларнинг деярли ҳаммаси биринчи саноат нави ҳисобланган пахтани жуда кам беради. Хўжаликлар бундан миллионлаб сўм зарар кўришмоқда.

Ғўза уруғчилиги жуда ёмон аҳволда. Республика тажрибали кадрларга, уруғчилик хўжаликлари тармоғига эга бўлгани ҳолда ўзини биринчи классли ва юқори репродукцияли уруғ билан таъминлай олмаяпти. Қишлоқ хўжалиги вазирлиги бу ишга бош-қош бўла олмаяпти. Бу йил уруғчиликда кескин бурилиш юз бериши керак. Республика халқаро бозорга дадил кириб боряпти. Ташқи алоқалардан фойда олиш учун маҳсулотнинг сифати юқори бўлиши керак.

Қишлоқ хўжалик фанлари академияси улкан илмий имкониятларга эга. Муҳандисларимиз, технологларимиз ва олимларимиз пахта етиштиришнинг энг яхши чет эл намуналаридан қолишмайдиган замонавий технологияларни яратиш вазифасини биргаликда ҳал этишлари керак.

Далаларда кўкламги ишлар бошланиб кетди. Ҳосилнинг тақдири кўп жиҳатдан баҳорги ишлар ўз вақтида сифатли ўтказилишига боғлиқ.

Хўжаликлар ёнилғи-мойлаш материаллари билан асосан таъминланган. Баҳорги дала ишларини муваффақиятли ўтказиш учун қишлоққа Республика Президенти Ислом Каримов томонидан 20 миллиард сўмлик имтиёзли кредит ажратилган, ҳар томонлама давлат ёрдами кўрсатилмоқда. Олдимизда турган вазифаларни ўз вақтида ва сифатли ўтказиш учун барча шарт-шароит мавжуд.

Бизнинг кенгашимиз умумхалқ байрами — Наврўз арафасида ўтаяпти. Ҳозир бу тантанали кунга тайёргарлик кўриш ишлари туғалланмоқда. Биз бу байрамни қувонч билан нишонлаймиз.

Сўзимнинг якунида сизларга сиҳат-саломатлик, ишларингизда муваффақият тилайман.

...Орага чўккан қуюқ сукунат бағрини тилиб, чақалоқнинг «инга-инга»си янгради. Демак, янги инсон дунё юзини кўрди. Юракларини ғайритабиий ғулу қоплаган кишиларнинг чеҳралари ёришиб, нигоҳлари-ла бир-бирларини қутлашди. Нуроний кампир — гўдакнинг бувиси қўлларини фотиҳага очди: «Илоё, худойим умри билан берган бўлсин!»

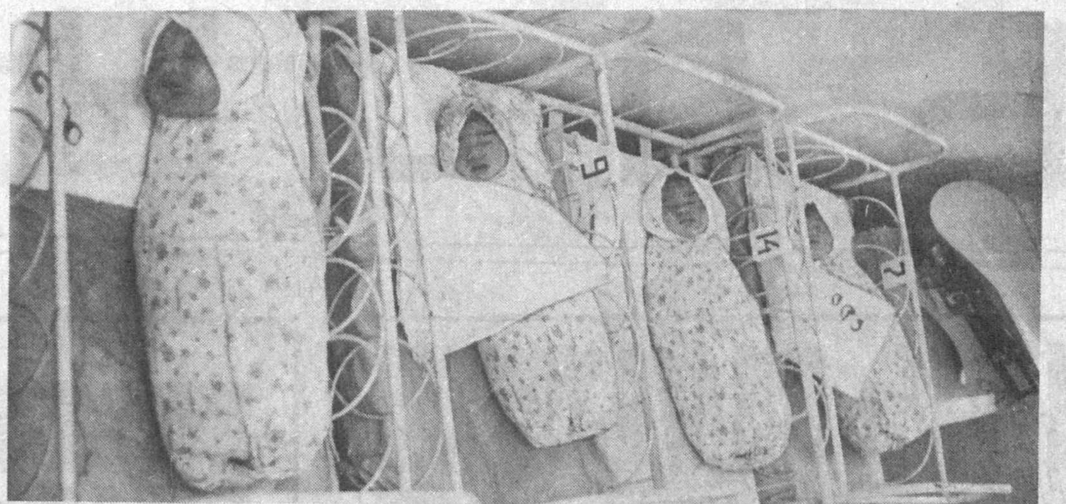

УМРИ БИЛАН БЕРГАН БЎЛСИН

(Сурат-лавҳа)

Халқимизда азалдан янги туғилган гўдакни катта шодҳуррамлик билан кутиб олишган. Ўша хонадон байрам тусига кирган. Бошқаларидан фарқли улароқ, гўдак йиғиси киши кўнглига ҳузур бағишлайди. «Уйингиздан гўдак йиғиси аримасин», деган тилак ҳам бежиз айтилмайди. Гўдак йиғиси замирида қувонч, бахт, ғурур, оила тотувлигини янада мустаҳкамловчи катта илоҳий куч ётади.

Мирзо Улуғбек туманидаги 6-туғруқхона остонасидан йилига минглаб бахтли оналарнинг муроди ҳосил бўлиб чиқиб кетишади. 1987 йили 190 ўринли янги замонавий бино ишга туширилган эди. Унинг кўлами йилдан-йилга кенгайиб хизмат кўрсатиш турлари ҳам ошиб бормоқда. Айни кунларда кўплаб малакали мутахассислар ва доялар хизмат қилишаётир. Туғруқхонанинг 1992 йилги бюджети 31 миллион 611 минг сўмни ташкил қилган эди. Туман ҳокимияти эса юмшоқ жиҳозлар сотиб олиш ҳамда бинони таъмирлаш учун 700 минг сўм қўшимча маблағ ажратди. Бу, албатта уларга катта иқтисодий далда бўлди. Бир сўз билан айтганда, туғруқхонада барча шароитлар етарли.

СУРАТЛАРДА: туғруқхона ҳаётидан лавҳалар.

Д. БИРИХ олган суратлар.

«ОБИ РАҲМАТ» ЁМҒИРИ

ҲУТ ойининг иккинчи ярми — «хезим хирмон», «носи наврўз», «оби раҳмат», «куни бекор» каби қисмларга бўлинган. Бу муддатларнинг ҳар бири ҳақида хилма-хил афсонавий тавсифлар, тасаввуру эътиқодлар мавжуд.

Турли вилоятларда яшаган ҳисобдонлар қишнинг узун ёки қисқа бўлиши, кўкламнинг эрта ёки кеч келишига қараб ҳут таркибидаги анъанавий муддатларнинг дохил бўлиш фурсатларини ўзлари истиқомат қиладиган жой об-ҳавосидаги ўзгаришлар тартиби ҳамда тажрибаларига суянган ҳолда белгилашган. Шу боис аямажуз, аҳман-даҳман, хезим хирмон, носи наврўз ва оби раҳмат ҳутнинг қайси кунига тўғри келиши ҳақидаги маълумотлар ҳамиша ҳам бир-бирига мос келавермайди. Аммо бу тақвим тўғрисидаги халқ тасаввурлари кўпинча бир-бирини тўлдиради. Хусусан халқимизнинг хезим хирмон ҳақидаги эътиқодий қарашлари унутилгани боис, унинг моҳияти тўғрисида бирор бир маълумотни топа олмадик. Халқ бахшиси Раматулла Юсуф ўғлининг айтишича, хезим хирмон икки кун бўлиб, аҳман-даҳмандан кейин келар эмиш.

Хезим хирмондан кейин носи наврўз киради. Буни айрим жойларда нахси наврўз деб атайдилар. Носи наврўз 13—16 мартларга тўғри келади. Удумшунос М. С. Андреев ёзиб олган тожик халқ асотирларидан бирида айтилишича, Нахс Ажуз момо эрининг исми бўлиб, ўта хунук, жоҳил ва бадфеъл одам экан. Наврўз байрамидан аввалги бир неча кунлик муддат унинг номи билан аталган эмиш.

Ўзбек асотирларида эса носи наврўзнинг келиб чиқиши Баҳоройнинг кўзи ёриши ва Наврўзи оламнинг туғилиши билан боғлиқ ҳолда талқин қилинади. Ўзбекларнинг наврўз билан боғлиқ мифологик қарашлари ҳақидаги бир асотирда айтилишича, ўзининг хушфеъллиги билан аямажуздан ажралиб турадиган Ажуд момо Баҳоройга доялик қилар эмиш. Тангри унга кўкдан маскан қилиб берган. Доянинг Гулдур момо деган ёрдамчиси ҳам бор экан. Оллоҳ таолонинг ўзи Ажузга етти кунни ато этибди, бу кунлар ҳут ойида дохил бўлар экан.

Наврўзнинг туғилишига бир неча кунлар қолганда қуйи томондан илиқ шабада эса бошлашини кўрган одамлар хурсанд бўлиб, «бу Ажуз билан Гулдур момонинг шамоли» дейишаркан. Ой-куни яқинлашиб қолган Баҳоройга ёрдам бериш учун шошилиб йўлга чиққан момоларга Кўҳи Қофда яшовчи ёвуз дев ҳалал беришга уринар экан. Девнинг бир ёрдамчиси бор экан, айёрликда не-не ялмоғизларни ярим йўлда қолдирган, оғзида бир тиши йўқ, барини девлар билан жанг бўлган майдонда тушириб қолдирган, бир кўзли, ёмон сўзли, ўзи чўлоқ, тешадай энгагини қашлаган, бир ориқ-тирриқ кампир, отини Ларзон момо дер эканлар. У Ажуз билан Гулдур момога халақит бермоқчи бўлиб, уларнинг йўлини пойлаб, неки ёмонликлари бўлса барини ёнбошига бойлаб ётаркан.

Ҳавода гулдур-гулдур овоз эшитилса, Гулдур момо Баҳоройнинг кўрпасини қоқаяпти деб ўйлашаркан. Агар кўрпа чангли бўлса, гулдур момо ҳассаси билан урганида қор ёғармиш. Агар тоза бўлса, озгина ёмғир шивалаб ўтаркан, холос.

Ажуз эса Баҳоройга доялик қилиш учун унинг қошига бораркан. Ёвуз дев билан унинг ёрдамчиси Ларзон момо бир неча марта Баҳоройнинг ётоғига киришга уриниб кўришар, аммо ҳар сафар Ажузнинг зарбасига дош беролмай, қайтиб кетишаркан. Ларзон момо аламига чидайолмай заҳрини атрофдаги дов-дарахтлар, жони битган жониворларга соларкан. Аммо ёшини яшаб, ошини ошаган бу момонинг совуғи ҳеч нарсага кор қилмас экан. Ларзон момо аёзли совуқларини, қор бўронларинию қулоқ кесма изғиринларини этагига солиб олганча, далаларда дайдиб юраркан ва этагида борини сочиб кетаркан. У қиш уйқусида ётган борлиқнинг уйғонишига халақит бериб, кўклам келишига йўл бермаслик мақсадида, ларзон ташлаб уёқдан-буёққа югурар, ердан бош кўтарган кўкатларни кўрса бор-ми икки ямлаб бир ютмоқчи бўларкан. Ларзон момонинг аёзидан беҳуш бўлган дов-дарахтлар анча вақтгача карахт бўлиб қолишаркан. Ахири қўлидан ҳеч иш келмаслигини билган Ларзон момо Кўҳи Қофга қайтиб кетаркан. Ажуз момо эса Баҳоройнинг боласини йўргаклаб олар, эндигина дунёга келган Наврўзни кўз тегиб қолмасин деб ҳеч кимга кўрсатмас эмиш.

Баҳоройнинг чақалоғини ювинтириш учун покиза сув керак бўлган. Шу пайт Гулдур момо ҳамма булутларни бир жойга йиғиб келиб, қўлидаги катта ҳассаси билан ура бошлар, ана шунда момақалдироқ гумбурлаб, чақмоқ чақиб, ёмғир ёға бошларкан. Ажуз момо эса бир идишга ёмғир сувини тўлдириб олиб Баҳорой билан унинг дилбанди Наврўзни ювинтириб, поклар эмиш. Одамлар бу ёмғирни «оби раҳмат» дейишади. Бу ёмғир ёғадиган муддат кўпинча 17—20 мартга тўғри келади ва «оби раҳмат кунлари» деб аталади. Илгарилари одамлар «оби раҳмат» ҳақидаги эътиқодларга ишонишар, шу боис Наврўз байрами арафасида ёмғир ёғса хурсанд бўлишиб, тарновлар остига тоғораю челакларни қўйиб, оби раҳмат сувини йиғишаркан. Чунки «оби раҳмат» ёмғирининг сувида ювинган кишининг йил бўйи билиб-билмай қилган гуноҳлари ювилиб, покланар эмиш.

Одатда «оби раҳмат»дан кейин йилбоши — Наврўзи олам тантаналари ўтказилган. Баъзан узоқ давом этган ёғингарчиликлар ёки бошқа сабаблар туфайли Наврўзни ўз вақтида ўтказолмай, бошқа вақтга кўчирсалар, «оби раҳмат» билан Наврўз оралиғидаги фурсат «куни бекор» деб аталган.

Маматқул ЖЎРАЕВ.

ҚАШҚАДАРЁ ЯНГИЛИКЛАРИ

КИЧИК КОРХОНАНИНГ КАТТА ИШЛАРИ

ҒУЗОР пахта тозалаш заводи мутахассислари қурилиш ва таъмирлаш ишларига ихтисослашган кичик корхона очишди.

«ҚУРУВЧИ»лар қисқа вақт ичида ўттизга яқин аҳоли уй жойларини таъмирлаб беришди, икки хонадон учун уй тикланди. Бажарилаётган ишлар қурилиш ташкилотлариникига қараганда анча арзон. Шу боис уларнинг хизматидан фойдаланмоқчи бўлганлар сони кун сайин ошиб бораяпти. Муҳими шундаки, буюртма муддатида бажарилмоқда.

ҚАШҚАДАРЁ ҲАҚИДА ФИЛЬМ

«ЎЗБЕКФИЛЬМ» киностудиясининг бир гуруҳ ижодкорлари Қашқадарё воҳаси ҳақида фильм яратишаяпти. Лентада ўлка тарихи, маданияти, кейинги йилларда олиб борилган яратувчилик ишлари ҳақида ҳикоя қилинади.

Келгуси йили вилоят ташкил топганига 70 йил тўлади. Юбилей олдидан фильмни томашабинлар эътиборига ҳавола этиш мўлжалланаяпти. Америка Қўшма Штатлари, Япония, Австралия, Жанубий Корея мамлакатларининг кинокомпаниялари бу фильмни сотиб олиш ниятида эканликларини билдиришди.

УСКУНА КОРХОНАДАН

ШАҲРИСАБЗ пиллакашлик фабрикаси мутахассислари «Ҳақиқат» жамоа хўжалигида тикувчилик цехи барпо этишди. Корхонада 403 чевар меҳнат қилаяпти.

Цех биноси хўжалик ҳисобидан тикланди.

П. ГАДОЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

• Маънавият муштараклиги

Ўзбекистон маданият ишлари вазирлигининг Ҳамза номидаги санъатшунослик илмий-тадқиқот институтида фаолият бошлаган минтақалараро ихтисослашган илмий кенгашнинг илк йиғилишида номзодлик диссертациялари ёқланди. Кенгаш аъзолари олмаоталик С. Раимбергенова билан душанбелик Б. Хуррамовага санъатшунослик номзоди илмий даражасини бериш тўғрисида қарор қабул қилди. УзА мухбири шу муносабат билан институт директори, мазкур илмий кенгаш раиси, профессор Т. Ғафурбековга мурожаат этди.

ИЛМИЙ КЕНГАШ ИШ БОШЛАДИ

— Тўхтасин Ботирович, шўро тузуми даврида ҳам институтингизда шундай илмий кенгаш ишлар, унда хорижий мамлакатларнинг иқтидорли олимлари илмий ишларини муваффақиятли ёқлаб кетишар эди..

— Мустақиллигимиз боис, ҳаётимизнинг барча жабҳаларида бўлганидек, маданият, санъат соҳасидаги ишларни ҳам янги — мустақиллик ўзанига буриб юбориш зарурати туғилди. Республикада Олий аттестация комиссияси таъсис этилгач, кенгаш фаолиятини қайтадан кўриб чиқдик. Илмий ишларнинг йўналишини истиқлол руҳига мослаштириб, низомни тубдан ўзгартирдик. Шундан кейин минтақалараро илмий кенгаш тузиш ҳақидаги таклиф билан олий аттестация комиссиясига мурожаат этдик. 1992 йилнинг 30 декабрида кенгаш тузилиб, унинг таркиби эълон қилинди. Унга Марказий Осиё мамлакатларининг етакчи санъатшунос олимлари аъзо бўлди. Кенгашда қадимшунослик, мусиқа санъати, тасвирий ва манзарали-амалий санъатга доир докторлик ҳамда номзодлик диссертациялари ёқланади. Ҳар бир муаллиф илмий ишни ўзи мансуб давлат тилида ёзади, рефератларгина ўзбек, инглиз ёки рус тилида тақдим этилади.

— Институт илми толиблари орасида қўшни давлатлардан, хориждан келганлар ҳам бор экан... Бунда моддий манфаатдорлик кўзланяптими?

— Дарвоқе, бизда илмий тадқиқотлар олиб бориб, номзодлик ва докторлик диссертацияларини ёқлашга даъвогарлар орасида қўшни мамлакатлардан ташқари Япония, Жанубий Корея, Сурия вакиллари ҳам бор. Ишлар муайян шартномалар асосида амалга оширилмоқда. Ўзбек олимлари ёрдамида фан номзоди илмий даражасини олган хорижликлар оз эмас. Шулардан бири суриялик Муҳаммад Габун докторлик диссертацияси устида ишлаш истагини билдирди.

1992 йили Бокуда ўтказилган туркий халқлар маданият ишлари вазирларининг йиғилишида институтимиз мазкур халқларнинг маданий-ахборот маркази этиб тасдиқланган эди. Яқинда Туркия маданият ишлари вазирининг муовини Яхъё Оқсой бошчилигидаги делегация билан учрашиб, туркий халқлар маданияти, санъати уйғунлиги муаммоларини ёритадиган журнал чиқариш хусусида аҳдлашиб олдик. Фаолиятимиз янада кенгаяди, японияликлик аспирантлар, аввал бўлганидек, нафақат қадимшунослик, балки театр, мусиқа соҳаларида ҳам илмий изланишлар олиб боришади. Бунда Соко университети профессори К. Катонинг хизматларини айниқса таъкидламоқ зарур.

Америкада яшаётган ватандошларимиз билан, хусусан, Индиана университети профессори Н. Шаҳроний, колумбиялик докторант Иброҳим Юксал билан қалин алоқа боғладик. Юксал жаноблари инглиз тилида чиқадиган, туркий халқлар маданияти, адабиёти ва санъатига бағишланган журналнинг бош муҳарриридир. Шу журналга «Навоий ва санъат» мавзуида туркум мақолалар тайёрлаб берадиган бўлдик.

— Бозор муносабатлари илм аҳлини ҳам шоshириб қўйди чоғи?

— Нимасини айтасиз, кўпга келган тўй бу. Тузилмаларимизни ихчамлаштирдик, илмий изланишлар самарадорлигини ошириш учун ҳаракат қиляпмиз. Биласизми, турғунлик йилларида ҳам институтимиз давлатга кўп фойда келтирган. Б. Турғунов бошлиқ экспедиция 1978 йили далварзинтепадан 36 кило келадиган хилма-хил олтин тақинчоқлар топган, республика раҳбарлари бундан воқиф этилгач, муносабат ўзгарган, оқибатда институтимизнинг мана шу муҳташам биноси қад кўтарган эди. Яна бир мисол: Кушон даврига оид топилмалар орасида суғурта қиймати 75 минг доллар турадиган ноёб асар — шаҳзода ҳайкали бор. Ҳозир у Швейцариянинг Цюрих шаҳри музейида намойиш қилинмоқда. «Шаҳзодамиз» музейда тўрт ой турди. Хўш, бундан биз бирор моддий наф кўрамизми? Шу даврда ажнабийлар қанча пул ишларкин? Музей очилишига таклифнома олган ходимимизга тайинладик: «Шаҳзода» Цюрихдан кейин Японияга «кетар» экан. Демак, биз ҳам барча ривожланган давлатлар сингари ундан манфаат кўришимиз зарур. Ҳисобли дунё деганларидек, бозор иқтисодиёти шуни тақозо этмоқда.

Баҳодир АБДУЛЛАЕВ,
ЎзА мухбири.

КЕЛАЖАККА ИШОНЧ

Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлигида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг «Ўзбекистон — келажаги буюк давлат» деб номланган рисоласи муҳокамасига бағишланган йиғилиш бўлди.

Вазир С. Сафоев ўз маърузасида, муҳокамада қатнашганлар ушбу китобчада Ватанимизнинг гуллаб-яшнаши йўлида кенг ижтимоий муросанинг сиёсий асосларини шакллантириш, иқтисодий ва сиёсий ислоҳатларни қадам-бақадам амалга ошириш учун муҳим аҳамиятга молик хулоса ва қоидалар мавжудлигини таъкидладилар. Жамиятимиздаги барқарорликни янада мустаҳкамлаш, сиёсий аҳилликка эришиш Ўзбекистоннинг халқаро ҳамжамиятнинг тенг ҳуқуқли аъзоси сифатида кўзга ташланишида муҳим шартлардан бири эканлиги қайд этилди.

Президент сиёсати ва амалий фаолиятининг асоси бўлган барчага маълум беш принцип қоидалари жамиятнинг тараққий қилиши, халқ турмуш фаровонлигини оширишда шак-шубҳасиз янги имкониятлар яратади. Ушбу рисола ўзбек давлатчилигини янада ривожлантириш ва Ўзбекистон Республикасининг сулҳпарвар ташқи сиёсатини муваффақиятли амалга ошириш режаларига асос солган.

Мажлис ишида Ўзбекистон Республикаси Президентининг давлат маслаҳатчиси А. Азизхўжаев иштирок этди.

Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги матбуот хизмати.

• Долзарб мавзу

АДОЛАТ САРИ БИР ҚАДАМ

Айни пайтда республикамизда ҳуқуқий давлат барпо этиш сари илк қадамлар қўйилди. Шундан келиб чиққан ҳолда янги қонунларни тайёрлашда кенг жамоатчиликнинг мулоҳазалари эътиборга олинмоқда. Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг ўн биринчи сессиясида «Прокуратура тўғрисида» қонуннинг қабул қилиниши мана шу йўналишда олиб борилаётган изланишларнинг энг катта самараси бўлди.

Хўш, шундай экан, вилоят прокуратура ходимлари мустақиллик шароитида қандай ишламоқдалар. Улар ўзларига берилган ваколатларни виждонан бажараяптиларми! Яқинда Навоий вилоят прокуратура ходимларининг кенгайтирилган йиғилишида мана шу масалалар хусусида атрофлича сўз юритилди.

Йиғилишда маъруза қилган вилоят прокурори, адлия катта маслаҳатчиси Ботир Калонов прокуратура ходимларининг айни шу кунларда олиб бораётган ишлари тўғрисида батафсил сўз юритди. Маърузада 1992 йил умумий содир этилган жиноятлар 3617 тадан 3649 тага ўсганлиги қайд этилди. Умумий содир этилган 1101 та ёки 30,1 фоиз жиноятнинг кимлар томонидан содир этилганлиги аниқланмасдан қолди. Вилоят ҳудудида содир этилган 1571 та оғир жиноятдан 764 таси ёки 48,6 фоизи очилмасдан қолган. Кейинги йилларда давлат ва фуқароларнинг шахсий мулкини ўғирлашнинг узлуксиз равишда ўсиб бориши ва уларнинг кўпчилиги очилмасдан қолаётганлиги меҳнаткашларнинг ҳақли эътирозига сабаб бўлмоқда. Очилмасдан қолаётган жиноятлар Навоий, Зарафшон шаҳарларида, Навоий ва Қизилтепа туманларида кўп учрамоқда.

Вилоят прокурори вужудга келган бундай мураккаб вазиятни қуйидагича шарҳлади: «Оғир турдаги жиноятларнинг очилмасдан қолаётганлигининг асосий сабаблари шундаки, жиноят содир этилган жойга вақтида етиб бормаслик, ўз вақтида тезкор қидирув ишларининг юритилмаслиги, айрим пайтларда жиноятчиликни очишда мутахассис, эксперт, криминал-техника иштирокисиз ўтказилиши, шунингдек, вилоят ички ишлар бошқармаси ходимлари томонидан юритилаётган «тезкор қидирув фаолиятининг сустлиги, ўз номига мос иш юритмаслиги оқибатидир. Яъни Навоий шаҳрида 698 та оғир жиноят содир этилиб, шундан 357 таси очилмасдан қолди. Мана шу жиноятларнинг изини қувиш учун ҳатто 50 фоизига ҳам тезкор қидирув ишлари қўлланилмаган».

Маърузачи халқ мулкини талон-торож қилишнинг олдини олиш борасида амалга оширилаётган ишларга ҳам тўхталди. Чорва молларининг ҳаром ўлиши ва мажбуран сўйилиши оқибатида халқ хўжалигига етказилган моддий зарарлар, айниқса, Хатирчи ва Нурота туманларида содир бўлаётганлиги таъкидланди. Лекин туманларнинг прокурорлари томонидан бундай хўжасизликка қарши бирорта жиноий иш қўзғатилмаган. Йиғилишда вилоятимиз савдо ташкилотларига келиб тушаётган маҳсулотларнинг сифатсизлиги тўғрисида ҳам ташвиш билан гапирилди. Умумий назорат бўлими томонидан мутахассислар иштирокида Навоий дон маҳсулотлари ишлаб чиқариш бирлашмасида ўтказилган текширувда 1992 йилнинг июлидан октябрь ойи охирларигача узлуксиз равишда 369 минг 300 килограмм, умумий нархи 2 миллион 442 минг 152 сўмлик 2-навли сифатсиз ун маҳсулоти ишлаб чиқарилганлига аниқланди. Бу ердаги айрим ноинсофлар эса Томди район матлубот жамиятига халққа сотиш учун 66 тонна худди шундай ун маҳсулотини жўнатишган. Томдига жўнатилган уннинг кепаги кўплигидан хамир қориш ҳам мумкин эмаслиги, ундан фақат мол озуқаси учун ишлатиш мумкинлигини Навоий дон маҳсулотлари ишлаб чиқариш бирлашмаси раҳбарлари жуда яхши билишган ҳолда шундай ишга қўл уришган. Шунинг учун ҳам вилоят прокуратурасининг аралашувидан кейингина ушбу факт устидан жиноий иш қўзғатилди.

Йиғилишда Ўзбекистон Республикаси Президенти ва Вазирлар маҳкамасининг бир қатор қарорларининг бажарилиши юзасидан прокурор назоратини кучайтириш зарурлиги уқтирилди. Жумладан, уй-жойларни давлат тасарруфидан чиқариш тўғрисидаги қарордан сўнг фуқаролар бу ишга жиддий киришдилар. Бироқ шаҳар ва туман прокурорлари ушбу қонуннинг ижроси бўйича бирор марта текшириш ўтказмаганлар. Ҳолбуки, уй-жойларни хусусийлаштириш жараёнида қонунбузарликка йўл қўйилмаяпти, деб ҳеч ким кафолат бера олмайди. Маърузада тергов ишларини тубдан яхшилаш зарурлиги, айрим туманларда тергов ишлари сифатсиз олиб борилаётгани, бунинг учун туман прокурорлари ўз ходимларининг малакасини оширишга жиддий эътибор билан қарашлари зарурлиги уқтириб ўтилди.

Маърузадан сўнг вилоят ҳокими А. Айдарқулов ва республика прокуратураси жиноий ишлар бўйича суд қарорларининг қонунийлиги устидан назорат бошқармаси бошлиғи, ҳайъат аъзоси Б. Пўлатов сўзга чиқишиб, вилоятда ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлашга оид бир қанча таклифларни ўртага ташлашди.

М. МАРДИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ЭЪЛОНЛАР

"ГАЛАКТИКА" ЮЛДУЗЛАРИ – СИЗЛАР УЧУН!!!

"Галактика" кичик корхонасининг Тошкент аэровокзали биринчи қаватига жойлашган фирма-дўконидан Сиз энг юқори сифатли хорижий маҳсулотларни сотиб олишингиз мумкин:

– телевизорлар;
– чанг ютгичлар;
– кир ювиш машиналари;
– кичик идишлардаги қандолат маҳсулотлари;
– модадаги кийимлар, пойафзал, аёллар сумкалари, тақинчоқлар...

БУЛАРНИНГ БАРИ УЛГУРЖИ ХАРИДОРЛАР УЧУН ПУЛ ЎТКАЗИШ ЙЎЛИ БИЛАН СОТИЛАДИ

"ГАЛАКТИКА"ГА МУРОЖААТ ҚИЛСАНГИЗ ЎЗ МУАММОЛАРИНГИЗНИ ХАЛ ЭТАСИЗ.

"ГАЛАКТИКА" СИЗНИНГ ХИЗМАТИНГИЗДА!

МАНЗИЛИМИЗ: Тошкент аэровокзалининг биринчи қавати. Телефон: 54-57-20

TOMEN
ТОМЕН КОРПОРЕЙШН

ДЖУКИ
JUKI CORPORATION

Японияниниг "TOMEN CORPORATION" савдо фирмаси "JUKI" фирмаси билан ҳамкорликда 22 мартдан 26 мартгача Японияниниг етакчи "JUKI" фирмасида ишлаб чиқарилган тикувчилик саноат жиҳозларининг махсус кўргазмасини ўтказади. Кўргазмада турли хил матоларнинг намуналари ҳам намойиш этилади.

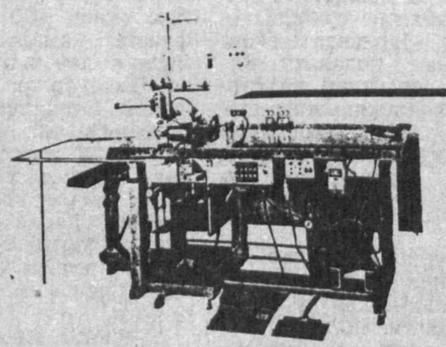

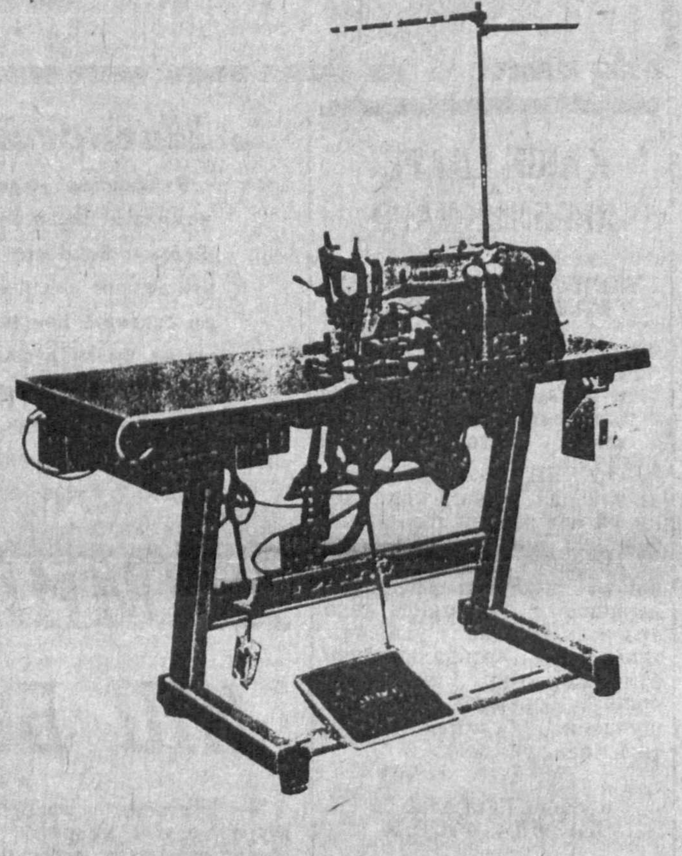

Кўргазмани ўтказиш даврида тикувчилик ишлаб чиқаришини йўлга қўймоқчи ёки тикувчилик цехи очмоқчи бўлган ва бунинг учун валюта ёки айирбошланадиган пахта толасига эга бўлган корхоналарнинг мутахассисларига Москвадаги "JUKI" техник марказининг ходимлари ва фирманинг мутахассислари маслаҳатлар беради.

Кўргазма ўтказиладиган манзил: Тошкент шаҳри, Шота Руставели кўчаси, 12. "Паризот" тикувчилик бирлашмаси ("Россия" меҳмонхонасининг ёнида).

"А.Л.Ч.А-лтд"

МДҲ худудаги барча молиявий хизматларни зудлик билан амалга оширади.

Телефон: (3712) 62-80-36
Факс: (3712) 62-91-52

Ташкилотлар ва ҳуқуқий шахсларга қонуний, ҳар қандай кўринишдаги

МУҲРЛАР ВА ШТАМПЛАРНИ

ТАЙЁРЛАБ БЕРАМИЗ

Ҳисоблар нақд пулга ва ўтказиш йўли билан

Телефон: 50-54-43.
Манзилимиз: Тошкент, У.Носир кўчаси, 91 (собиқ Ш.Руставели), 63-хона.

Ҳурматли йўловчилар!

Манзилингизга ўз вақтида етиб боришни истасангиз олдиндан чипталар сотадиган темир йўл кассаларидан фойдаланинг. Чипталарни буюртма бўйича олмоқчи бўлсангиз 063 телефонига қўнғироқ қилинг. Чипталар сотиш кассалари хизматингизга тайёр.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Пролетар кўчаси, 51-уй.

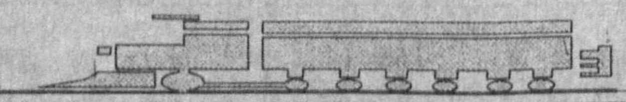

ЎЗБЕКИСТОН
ҳаво йўллари

АЗИЗ БИРОДАРЛАР!

"Ўзбекистон ҳаво йўллари" миллий авиакомпанияси сизни Наврўз билан қутлайди!

Ҳар куни қуёш нури сочилсин, осойишталик, омад ёр бўлсин, уйингиз тўла-тўкис бўлсин!
Кулги-табассум юзингиздан аримасин.
Наврўз сизга яхши кайфият бахш этсин!

АВИАРЕКЛАМА

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

● ТЕЛЕФОНЛАР:
маълумот учун 33-07-48;
эълонлар бўлими 32-09-25.
Индекс: 64608.

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раёсати ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар маҳкамаси.

Бош муҳаррир: Анвар ЖУРАБОЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Абдунаби БОЙҚЎЗИЕВ, Эсиргап БОЛИЕВ (масъул котиб, «Халқ сўзи»), Эркин ВОҲИДОВ, Миракмал МИРАЛИМОВ, Салоҳиддин МУҲИДДИНОВ, Лев ПАК (бош муҳаррир ўринбосари, «Народное слово»), Людмила ПОРФИРЬЕВА, Қулаҳмад РИЗАЕВ, Александр ТЮРИКОВ (масъул котиб, «Народное слово»), Шавкат ЯҲЁЕВ, Пиримқул ҚОДИРОВ, Муҳаммаджон ҚОРАБОЕВ, Саидаҳрор ҒУЛОМОВ.

● МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП
Тошкент шаҳри, Ленинград кўчаси, 19-уй.

● Таҳририятга ҳажми 7 қоғоздан ошган материаллар қабул қилинмайди. Фойдаланилмаган мақолаларга ёзма жавоб қайтарилмайди.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаа концернининг босмахонаси. Босишга топшириш вақти 21.00. Босишга топширилди: 22.00. Буюртма Г—131. Тираж 107858. 1 2 3 4 5 6